

De poldermetropool. Wat iedereen moet weten over de Randstad

Pieter Maessen, naioio uitgevers, Rotterdam 2013

ISBN 9789462080478, 144 pp, € 18,50

De poldermetropool is een handzaam boekje. Een mix tussen populaire jour-

nalistiek, een les aardrijkskunde, en een reflectief verslag van beleidsontwikkeling die er toe deed rondom de ontwikkeling van de Randstad, en van opvattingen van bestuurders en samenleving over de verstedelijking van Nederland gedurende de laatste vijftig jaar. Maessen is politicoloog. Later werd hij onder andere woordvoerder van Margreeth de Boer (oud-minister VROM), aan wie hij ook het eerste exemplaar van het boekje overhandigde. Het betoog van Maessen is geen neutraal betoog. De Randstad bestaat, al was het maar in het taalgebruik, niet alleen in planologenland maar ook in het reguliere internationale taalgebruik. Dat in weerwil van de titel van eerdere publicaties hierover door onder andere Niek de Boer (NAi Uitgevers, 1996) en van Frank van Oort en anderen *Vele steden maken nog geen Randstad* (RPB, 2006).

In *De poldermetropool* zet Maessen uiteen dat er voortdurend een aantal denklijnen speelden en nog spelen. De anti-stedelijke gevoelens van de eerste nota's ruimtelijke ordening bij heel veel bestuurders, sterk verwoord door Commissaris van de Koningin De Wit in de jaren 1970 en Bruins Slot Anti-revolutionaire partij in de jaren 1950. Het voortdurend verschuiven van het zwaartepunt in de macht sinds de stedenrepubliek van de Verenigde

Nederlanden, goed beschreven in het proefschrift van Nikki Brand, *De wortels van de Randstad* (2012), en voortgaand in de voortdurende stedelijke concurrentie om gelijke toedeling van rijksmiddelen. De denklijn van deze voortdurende concurrentie eindigt voorlopig in de poging in de Nota Ruimte om de prioritaire positie van Amsterdam te bevestigen, met de Zuidas als nationaal financieel centrum. Maessen memoreert een aantal belangrijke beleids-successen die grote invloed op dat geheel hebben gehad, waarin met name het >>

mainportconcept Nederland definitief op de internationale kaart moest zetten en dat is dan ook gebeurd. Waar de accommodatiestrategie voor de mainports gebaseerd was op een krachtige rijkssturing is de ontwikkeling van het denken over metropoolvorming vanuit het Rijk gezien minder gestuurd, en meer door de maatschappelijke, demografische en economische ontwikkeling bepaald. Inmiddels is een nieuwe trend van een trek naar de stad te zien. Alle deconcentratie-beleid is dan verleden tijd, en alle pogingen tot gebundelde deconcentratie hebben inmiddels geleid tot een aaneengesloten metropolitaan ruimtebeslag, zonder een metropolitaan ontsluitingssysteem. Het 'in en aan de stad' uit de Vinex, moet nu gevolgd worden door een Noord- en Zuidvleugel metropoolregio, en door een Hollandse metropool. Dit is in mijn opinie niet begrensd door een Randstad, maar door de reistijd, waardoor hij uiteindelijk ook Arnhem en Eindhoven omvat.

Krachtig is het betoog van Maessen over de clusterontwikkeling en de internationalisering van onze economie, maar ook van de vele andere functies als politiek, wetenschap, transport en cultuur. Naast de ruimtelijke neerslag daarvan beschrijft hij ook goed de versnipperde bestuurlijke werkelijkheid, met zowel de positieve als negatieve kanten daarvan. Maessen pleit niet voor een Randstadprovincie, maar wacht eerder af, poldert, en kijkt positief naar de huidige kabinetsvoornemens over de bestuurlijke reorganisatie van de provincies en de vergroting van de gemeenten. Hij houdt een krachtig pleidooi voor het vergroten van de interne connectiviteit van de internationale functies in de Randstad en komt met een visie daarop. Kortom, *De poldermetropool* is kort en krachtig, een leesbaar betoog over wat je moet weten over de Randstad, met ook persoonlijke connotaties van de ervaren Maessen. ■

Joost Schrijnen

Ruimte voor ontwikkeling
joost@joostschrijnen.nl

Bron:

S+RO 2013/04 p. 57-58